

NÁRODNÍ PARKY

ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Přírodovědný pohled

Národní parky představují nejvýznamnější přírodní fenomény ČR, které...

...nebyly formovány bezprostředně činností člověka (na rozdíl od např. Třeboňské rybniční oblasti či lučních komplexů Bílých Karpat)

...nebyly výrazně přetvořeny dlouhodobým využíváním v minulosti (ve srovnání s územím Českého a Moravského krasu či neovulkanitů Českého středohoří)

...chrání tedy přírodní prostředí **pískovcových skalních měst** (České Švýcarsko), **průlomového kaňonovitého údolí** (Podyjí), **horských a smíšených lesů** (Šumava, KRNAP) a **bezlesí nad horní hranicí lesa** (KRNAP)

Mezinárodní srovnání

ČR: 4 národní parky, cca 1,5% území

Slovensko: 9 národních parků, cca 6,5% území

Rakousko: 7 národních parků, cca 3% území

Polsko: 23 národních parků, cca 1% území

Maďarsko: 10 národních parků, 5,2% území

Slovinsko: 1 národní park, 4,1% území

Německo: 16 národních parků, cca 2,9 % území

Definice NP

Stávající zákon č. 114/1992 Sb. : rozsáhlá území, jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo málo ovlivněné ekosystémy s mimořádným vědeckým a výchovným významem.

Kategorizace IUCN (kategorie II): rozsáhlá přírodní nebo přírodě blízká území, určená k ochraně ekologických procesů, která zároveň dávají možnost pro realizaci duchovních, vědeckých, výchovných, rekreačních a návštěvních cílů slučitelných s cíli ochrany území.

Jeden z cílů novely: Přiblížení pojetí NP v mezinárodním chápání a v národní legislativě: *Posláním NP je umožnění nerušeného průběhu přírodních dějů a současně využití území národních parků k trvale udržitelnému rozvoji či k šetrnému turistickému využití...*

Význam NP

Zajišťování řady ochranných i celospolečenských funkcí, z nichž nejvýznamnější jsou:

1. Význam pro zachování biologické a geologické rozmanitosti: ochrana biodiverzity, základním nástrojem obnovy struktury a funkcí ekosystémů je postupné umožnění působení přirozených procesů, území NP zajišťují ochranu populací druhů v přirozeném prostředí

2. Význam vědecký a výzkumný: rostoucí význam vzhledem na probíhající klimatické a další změny, kdy území s ekosystémy ponechanými samovolnému vývoji představují srovnávací studijní plochu pro člověkem ovlivněné ekosystémy. Území NP je rovněž důležité z hlediska výzkumu a monitoringu ekosystémů a druhů

3. Význam mezinárodní:

Všechny naše NP jsou přeshraniční, představují příklad úspěšné mezinárodní spolupráce v ochraně přírody (ochrana přírody, PR, péče o návštěvníky)

Všechny správy NP jsou členy Federace EUROPARC (nově založená asociace **EUROPARC Central/Eastern Europe**)

KRNAP, NP Šumava a NP Podyjí mají certifikát kvality příhraniční spolupráce (**Transboundary Parks**).

KRNAP a NP Šumava jsou **biosférické rezervace MAB**,

NP Podyjí je držitelem **Diplomu Rady Evropy**.

Šumavská rašeliniště a Krkonošská rašeliniště jsou v seznamu mokřadů mezinárodního významu podle **Ramsarské úmluvy**.

Všechny NP jsou většinou svého území součástí sítě **Natura 2000 (EVL a PO)**.

4. Význam rekreační a turistický: důležitost této oblasti se v současnosti zvyšuje, národní parky patří k nejnavštěvovanějším územím ČR a ročně je navštíví několik milionů návštěvníků). Úzce souvisí s významem ekonomickým. Velký potenciál představují různé formy ekoturistiky či turistiky vázané na divokou přírodu, tento forma turistiky celosvětově roste výrazně rychleji než ostatní formy
5. Význam sociálně - ekonomický: podle údajů z celého světa přináší NP ekonomický přínos danému regionu (patrný i u nás: Šumava a Krkonoše ve srovnání s Beskydy či Krušnými horami: příjmy a rozvoj obcí, nezaměstnanost). Hlavní ekonomický přínos spočívá ve značce a nabídce příležitostí pro šetrnou turistiku a navazující služby. Správy NP dále vytvářejí pracovní místa přímo i nepřímo, formou zakázek privátním subjektům. Národní park přináší snadnější přístup k podpoře z veřejných zdrojů pro obce i pro soukromé subjekty (speciální program podpory obcí a další).

6. Význam výchovný: NP mají význam výchovný a osvětový, kdy prací s návštěvníky NP lze probouzet pozitivní vztah k přírodě, objasňovat průběh přírodních dějů a motivovat veřejnost ke spolupráci na ochraně životního prostředí. Intenzita této činnosti podobně jako ekologické výchovy pro všechny stupně škol je v rámci ČR unikátní.
7. Význam hydrologický a klimatický: rozsáhlá území ovlivňující mezoklima, koloběh uhlíku či kyslíku a zadržující povrchové i podzemní vody a ovlivňující jejich průtok a zmírňující tak průběh klimatických změn. Tvzení, že samovolný vývoj lesních porostů způsobuje vznik sucha či povodní byl řadou vědeckých studií jednoznačně vyvrácen (např. vyhodnocení dlouhodobých hydrologických a meteorologických údajů z povodí Modravského potoka).

Dlouhodobé úkoly NP

Mezi hlavní dlouhodobé úkoly národních parků patří:

- Zajištění všech funkcí vyplývajících z výše uvedeného významu NP
- Komunikace a srozumitelné vysvětlování opatření prováděných v rámci managementu, zejména ve vztahu k zástupcům veřejné správy, vlastníkům nemovitostí a místním obyvatelům
- Přesvědčení veřejnosti v rámci celé ČR o potřebnosti existence NP a smysluplnosti nastavených cílů
- Zajištění péče o majetek státu s nimiž hospodaří správa NP
- Odborně podložený a jednotný výkon státní správy na svěřeném území
- Zajištění ekonomicky udržitelného financování národních parků

Vize NP

Navržená novela má přispět k naplnění vize národních parků, podle které národní parky:

- umožňují uskutečňovat poslání NP (ochrana biodiverzity, průběh přírodních procesů, udržitelný rozvoj obcí i turistické využívání)
- respektují a zohledňují všechny výše uvedené významy NP
- vycházejí z dlouhodobě nastavené a jednoznačně definované strategie péče o ekosystémy
- přinášejí prestiž danému regionu jako fungující a profesionálně řízené NP evropského významu a přispívají jeho prosperitě
- Představují součást národního bohatství České republiky

